

8. Bespreking per soort

8.1. Duikers - Gaviidae

Roodkeelduiker - *Gavia stellata*

Parelduiker - *Gavia arctica*

Zoals wel te verwachten was, had de winter van 1979 vrijwel geen invloed op het voorkomen van deze duikersoorten voor onze kust. In de winters van '75, '76 en '77 lag het uurgemiddelde steeds tussen 1 en 2 in beide richtingen. Alleen in 1978 werden belangrijk meer duikers voor de kust waargenomen.

Het voorkomen van duikers in de winter van 1979 werd door enkele opvallende verplaatsingen gekenmerkt die moeilijk met elkaar in verband te brengen zijn. Waarschijnlijk betreft het hier steeds verplaatsingen over korte afstanden.

14 jan. Hbz. 4 Z en 44 N in 1 uur, maar nauwelijks trekkende duikers bij Scheveningen.

20 jan. Scheveningen : 74 Z in 1 uur en Noordwijk : 37 Z in 1 uur.

31 jan. Hbz. : 58 N in 1 uur

5 maart Scheveningen : 35 Z in 2 uur

10 maart Hondsbossche : 8-10u 3 N , maar 12-13u : 53 N.

Op Texel werden op de volgende dagen aardige aantallen genoteerd :

3 febr. 19 Z en 5 N in 1 uur

4 maart : 39 Z en 16 N in 2 uur

4 febr. 5 Z en 22 N in 1 uur

IJsduiker - *Gavia immer*

2 febr. IJmuiden - 1 ex. t.p.

17 febr. Scheveningen - 1 ex. Z

Ook in het Oostvoornse Meer werd in januari regelmatig een IJsduiker gezien.

Geelsnavelduiker - *Gavia adamsii*

4 jan. Scheveningen - 1 ex. t.p.

27 jan. tot zeker 18 maart IJmuiden - 1 ex. t.p.

Op 25 febr. bevond zich te IJmuiden nog een Geelsnavelduiker. Dit exemplaar, dat met olie besmeurd was, werd door medewerkers van het Zoölogisch Museum verzameld.

17 febr. Scheveningen - 1 ex. Z

Verder werden er in januari en februari nog Geelsnavelduikers gezien in het Oostvoornse Meer en langs de Brouwersdam.

8.2. Futen - Podicipedidae

Fuut - *Podiceps cristatus*

Vorstinval heeft vrijwel steeds een massale verplaatsing van Futen langs onze kust tot gevolg. Ook zijn er tijdens en na een vorstperiode altijd veel Futen op zee aanwezig. Het hier geschetste beeld is niet geheel van toepassing op het voorkomen van de Fuut gedurende de winter van '79.

De periode met lichte vorst in begin december '78 leidde tot sterke zuidwaartse trek langs de kust van Zuid-Holland. Hierna waren er veel Futen op zee, zoals op 18 dec. bij Noordwijk : 400 exx. ter plaatse. Bij zeer zacht weer vindt dan weer een zuidwaarts gerichte verplaatsing plaats op 20 en 21 dec. (Scheveningen : 947 Z in 4 uur). Aan de Hondsbossche Zeewering vliegen op 20 dec. 456 Z in 2 uur, maar op 23 dec. worden daar 303 N in 2 uur waargenomen. Ook na deze trek golf worden weer grote groepen op zee gezien, zoals op 23 dec. 200 Futen bij IJmuiden.

De strenge vorst van eind december/begin januari leidt niet direct tot nieuwe trekbewegingen (zie 6.3 en 7.2). Pas op 3 jan. komen de Futen massaal in beweging. Merkwaardig dat hierbij aan de Hondsbossche voornamelijk in noordelijke richting gevlogen wordt, terwijl langs de Zuidhollandse kust de trek zuidwaarts gericht is. Het grootste uurtotaal in deze periode wordt te Scheveningen genoteerd : 3 jan. 9-10 u 1227 Z. Na een zuidwaartse verplaatsing in de derde week van januari worden weinig trekkende Futen meer waargenomen, al zijn er wel steeds groepjes Futen in zee te zien. Geheel onverwachts treedt aan het einde van de vorstperiode weer sterke zuidwaartse trek op en nu langs onze gehele kust. Bij Scheveningen zijn de aantallen weer het grootst : tussen 26 febr. en 5 maart 14 uren met meer dan 100 Futen. Vlak voor het begin van deze trek golf worden er weer grotere groepen in zee gezien, zoals 250 exx. op 25 febr. bij IJmuiden. In de periode eind febr/begin maart worden er vooral langs de kust van Zuid-Holland veel dode Futen gevonden (zie de bijlage). Misschien dat de sterke zuidwaartse verplaatsing in verband staat met de blijkbaar slechte voedselsituatie voor de Hollandse kust.

Op Texel werden de meeste Futen op 4 jan. en in begin maart gezien.

Roodhalsfuut - Podiceps griseigena

Vooraf langs de Zuidhollandse kust worden meer Roodhalsfuten dan gewoonlijk waargenomen. Op 2 jan. vliegt een groepje van 10 exx. langs Noordwijk en op 3 jan. ziet men aan de Hondsbossche in 3 uur 12 Z en 6 N gaan. In de periode eind februari/begin maart wordt ook deze soort regelmatig zuidwaarts trekkend waargenomen. Ook worden meer ter plaatse verblijvende Roodhalsfuten opgemerkt : 20 febr. Scheveningen 5 exx.- 24 febr. IJmuiden 4 exx.- 27 febr. Katwijk 1 ex. en 1 maart Noordwijk 1 ex. Ook bij deze soort trad aan het einde van de winterperiode opvallende sterfte op (zie de bijlage).

Kuifduiker - Podiceps auritus

3 jan. Scheveningen 1 Z
5 jan. tot 27 febr. steeds 1 of 2 exx. bij Scheveningen
28 jan. Scheveningen 2 Z
28 jan. IJmuiden 3 exx. ter plaatse (tot 10 maart steeds 1 ex. aanwezig).
29 jan. en 1 febr. Noordwijk 1 ex. ter plaatse
3 febr. Scheveningen 1 Z
11 febr. Scheveningen 1 Z
1 maart Hondsbossche Zeewering 1 ex. ter plaatse
3 maart Scheveningen 1 Z
7 maart Hondsbossche 1 Z

Geoorde Fuut - Podiceps nigricollis

1 jan. Scheveningen 1 Z	13 febr. Scheveningen 1 Z
3 jan. Scheveningen 2 Z en 1 t.p. Noordwijk 1 Z	18 febr. Hondsbossche 1 Z 22 febr. Hondsbossche 1 ex. t.p.
31 jan. IJmuiden 1 t.p.	28 febr. Hondsbossche 3 Z en 1 ex. t.p.
4 febr. IJmuiden 1 vondst	4 maart Texel 1 Z
2 febr. Hondsbossche 1 Z	
11 febr. Scheveningen 2 Z	

"kuifduiker/geoorde fuut"

Texel : 3 febr. 1 Z - 24 febr. 1 N - 4 maart 1 Z
Hondsbossche : 3 jan. 1 Z - 22 jan. 1 Z - 22 febr. 1 t.p. - 25 febr. 1 N - 2 maart
1 Z - 4 maart 1 Z
Castricum : 1 jan. 1 N
Noordwijk : 4 jan. 1 Z - 5 jan. 1 Z - 13 jan. 2 Z - 24 febr. 3 t.p.
Scheveningen : 28 febr. 2 Z - 11 febr. 1 Z - 4 maart 2 t.p.

Dodaars - Tachybaptus ruficollis

Alleen aan de Hondsbossche Zeewering werd tweemaal een trekkend ex. waargenomen :
3 jan. 1 Z en 24 febr. 1 N. Langs de Hondsbossche Zeewering werd op 5 dagen een Dodaars in zee gezien. Bij Scheveningen verbleven op 3 jan. 2 exx., op 6 jan. 6 exx., en op 16 jan., 18 jan., 6 en 20 febr. steeds 1 ex. Op 27 jan. bevonden zich ongeveer 50 exx. bij de sluisen van IJmuiden. Bij Noordwijk alleen op 2 jan. 1 ex. in zee.

8.3. Noordse Stormvogel - Fulmarus glacialis

24 febr. Hondsbossche 1 ex. van de lichte fase N

8.4. Jan van Gent - Sula bassana

4 jan. Scheveningen 1 ex. 1^e k.j. Z
Noordwijk 1 adult N
13 jan. Hondsbossche 2 exx. 2^e k.j. N
5 maart Scheveningen 1 adult Z
10 maart Scheveningen 1 adult Z
Hondsbossche 1 adult + 1 ex. 2^e k.j. Z en 3 adult + 2 ex. 2^e k.j. + 1 ex. 3^e k.j.
+ 1 ex. 4^e k.j. N.
Texel 6 adult N

8.5. Aalscholver - Phalacrocorax carbo

In de eerste week van januari trekken nog enkele Aalscholvers zuidwaarts. Zo worden op 4 jan. nog 9 exx. bij Scheveningen gezien. Bij IJmuiden blijven enkele exx. pleisteren: 5 jan. 11 exx., 6 jan. 15 exx. en daarna steeds 1 of 2 exx. Op 4 febr. weer 10 exx. bij IJmuiden. Op 24 febr. passeren 43 Aalscholvers bij Scheveningen zuidwaarts.

Kuifaalscholver - Phalacrocorax aristotelis

7 jan. Castricum 1 Z

17 febr. Scheveningen 1 N

Verblijvende Kuifaalscholvers werden gezien bij

Scheveningen : 1 ex. op 2 jan. , 6 jan. , 20 febr. en 24 febr.

en bij IJmuiden : op 3, 4, 6 en 28 jan. steeds 1 of 2 exx., maar op 29 jan.
hier 2 adulten + 3 onvolwassen exx.

In febr. op 4 en 24 1 ex. en op 10 maart 1 ex.

8.6. Blauwe Reiger - Ardea cinerea

In de eerste week van januari werden aan de Hondsbossche 4 zuidwaarts vliegende vogels opgemerkt, bij Scheveningen 3 Z , bij Noordwijk 5 Z en bij IJmuiden 2 Z. In februari alleen enkele waarnemingen van steeds 1 ex. bij IJmuiden en de Hondsbossche Zeewering.

8.7. Eendachtigen - Anatidae

De plotseling invallende strenge vorst had een enorme "cold-rush" van allerlei soorten zwanen, ganzen en eenden tot gevolg. In de laatste twee dagen van december '78 en de eerste week van januari '79 werden van bepaalde soorten aantallen als nooit tevoren geregistreerd. In de figuren van hoofdstuk 7 is het aantalsverloop gedurende die eerste periode in beeld gebracht. Slechts een beperkt aantal soorten bleef ook na die eerste periode met strenge vorst talrijker dan in andere jaren. Zo verbleven er in januari, maar vooral in februari vrij veel Topperenden, Brilduikers, Middelste Zaagbekken en Grote Zeeëenden voor onze kust. Vaak werden deze soorten zeer dicht bij het strand waargenomen . Ook vielen er vrij veel slachtoffers . Zie hiervoor de bijlage.

Knobbelzwaan - Cygnus olor

Na enkele dagen strenge vorst (zie 7.161) trokken er regelmatig groepjes Knobbelzwanen door, voornamelijk bij Noordwijk en Scheveningen. Op 4 januari werden bij Scheveningen de meeste exx. gezien : 14-17 u 81 Z. Na die eerste periode worden hier en daar verblijvende exx. waargenomen; bij Scheveningen maximaal 7 exx. , bij IJmuiden 4 exx. en aan de Hondsbossche 7 exx. Eind febr. en begin maart worden af en toe weer noordwaarts vliegende Knobbelzwanen waargenomen.

Wilde Zwaan - Cygnus cygnus

De meeste waarnemingen vallen in de eerste week van januari. Grootste groepen : 1 jan.Noordwijk 20 Z - 4 jan.Scheveningen 12Z - 4 jan. Hondsbossche 8 Z. In de Scheveningse haven worden van eind januari tot eind februari regelmatig 1 of 2 Wilde Zwanen waargenomen. Op 19 febr. verblijven 2 exx. langs de Hondsbossche Zeewering. Op 4 maart vliegen bij Scheveningen 22 exx. N.

Kleine Zwaan - Cygnus bewickii

Deze soort werd op slechts zes dagen waargenomen :

2 jan. Noordwijk 1 Z en Hondsbossche 1 Z

4 jan. Scheveningen 45 Z , Hondsbossche 16 Z, Texel 2'Z .

5 jan. Scheveningen 2 Z en 6 jan. Scheveningen 2 Z

20 jan. Hondsbossche 3 ter plaatse

5 maart Hondsbossche 2 N

Rotgans - Branta bernicla

Het waargenomen aantal Rotganzen in de eerste weken van de vorstperiode verschilde niet zo veel van de aantallen in andere januarimaanden. Het meest opmerkelijk in deze periode was de doorkomst van Witbuikrotganzen (Branta bernicla hrota). De volgende waarnemingen kwamen binnen :

1 jan. Scheveningen 5 Z

2 jan. Noordwijk 3 Z

3 jan. - 31 jan. Scheveningen : eerst 1 ex. , later 2 exx. en tenslotte 3 exx. bij het havenhoofd aanwezig.

3 jan. Hondsbossche 6 Z.

4 jan. Hondsbossche 1 Z en 1 N

6 jan Hondsbossche 4 Z en 6 exx. Z bij Noordwijk, Katwijk en Scheveningen	21 jan. Hondsbossche 2 Z en 2 t.p.
17 jan. Hondsbossche 2 Z	26 jan. Scheveningen 1 Z
18 jan. Hondsbossche 1 Z	27 jan. Hondsbossche 2 Z en 2 N
20 jan. Hondsbossche 2 Z	15 febr. Hondsbossche 1 Z
	17 febr. Hondsbossche 6 Z

Al in de laatste dagen van januari worden aan de Hondsbossche weer noordwaarts trek-
kende Rotganzen waargenomen, zoals op 26 jan. 4 Z en 139 N in 2 uur. Na de sneeuw-
storm van 14 febr. vindt een lichte terugslag plaats met op 15, 16 en 17 febr. zuid-
waarts vliegende groepjes, maar na 20 febr. worden aan de Hondsbossche Zecwering
weer honderden exx. noordwaarts trekkend waargenomen. Op Texel worden op 2, 4 en 5
maart enkele tientallen vogels noordwaarts gesignaleerd en bij Scheveningen wordt op
3 maart voor het eerst trek in noordelijke richting geconstateerd.

Brandgans - Branta leucopsis

Kleine groepjes Brandganzen worden voor het eerst op 4 januari langs de kust gezien.
Vrijwel uitsluitend wordt deze soort op die dag langs de Zuidhollandse kust waarge-
nomen: Texel 0 in 2 uur - Hondsbossche 0 in 6 uur - Noordwijk 64 in 6 uur - Schevenin-
gen 118 in 7 uur. In de laatste dagen van januari wordt opnieuw enige trek geconsta-
teerd, nu ook langs de Hondsbossche. Daar op 27 jan. 10 Z, op 28 jan. 28 Z en op
29 jan. 80 Z. Bij Scheveningen : op 27 jan. 50 Z en 55 N, op 28 jan. 84 Z en op 6 febr.
200 Z. In deze periode verschenen er ook fouragerende groepen Brandganzen in de wei-
landen bij Noordwijk, Zoetermeer en Delft, plaatsen waar in normale winters nooit
ganzen worden waargenomen. Ook verschenen op deze plaatsen in de tweede helft van jan.
grote groepen Rietganzen en Kleine Rietganzen.

In februari worden verder vrijwel geen Brandganzen langs de kust gezien.

"grauwe ganzen" - Anser species

Tijdens het hoogtepunt van de "cold-rush" in de eerste week van januari verschenen
er ook regelmatig grote groepen ganzen langs de kust. Door de enorme aantallen die
passeerden, de niet steeds gunstige lichtval en de afstand waarop veel groepen pas-
seerden, konden de "grauwe ganzen" niet steeds of misschien ook niet steeds juist
gedetermineerd worden. Uit de totaalstaat 3.1. is toch goed af te lezen in welke orde
van grootte de ganzentrek langs de kust plaats vond, omdat alle niet nader gedeter-
mineerde "grauwe ganzen" bij Anser spec. zijn terug te vinden. Vooral op 4 januari
werden duizenden ganzen gezien die niet op naam gebracht konden worden. Andere dagen
met veel niet gedetermineerde ganzen : 22 jan. Scheveningen 876 Z - 29 jan. IJmuiden
500 Z en 13 febr. 240 N

Grauwe Gans - Anser anser

Deze soort werd direct al op de eerste vorstdag gezien : Scheveningen 36 Z in 4 uur
en Hondsbossche 9 Z in 2 uur. In de eerste week van januari is 4 jan. weer de beste
dag met Scheveningen 122 Z, Hondsbossche 16 Z en Texel 5 Z. De grootste groep (43 exx.)
wordt op 22 jan. bij Scheveningen gezien. In februari wordt de Grauwe Gans slechts
op 3 dagen gezien (steeds Hondsbossche) en in begin maart worden alleen op 6 maart
enkele exx. opgemerkt : Scheveningen 3 Z.

Kolganzen - Anser albifrons

Bij Scheveningen worden al op 30 dec. flinke groepen zuidwaarts trekkend waargenomen:
420 Z in 7 uur. Hierna duurt het tot 4 januari voordat er weer duidelijk van doortrek
sprake is : Hondsbossche 71 Z en 7 N, Noordwijk 33 Z, Scheveningen 82 Z. De grootste
aantallen worden echter later in januari waargenomen. Op 22 jan. bij Scheveningen
437 Z in 3 uur en op 28 jan. Scheveningen 484 Z in 3 uur. Het vrij zachte weer van
10 tot 14 febr. verleidt grote groepen weer noordwaarts te trekken : 13 febr. Scheve-
ningen 1236 N in 2 uur. Op 14 febr. werden er vanwege de ijsregens en de sneeuwstorm
geen systematische tellingen uitgevoerd, maar in de vroege ochtend trokken duizenden
kolganzen zeer laag over Den Haag en Noordwijk in zuidelijke richting.
Op 28 febr. trekken de Kolganzen weer noordwaarts : Scheveningen 963 N in 3 uur.

Rietgans - Anser fabalis

Bij Scheveningen en de Hondsbossche worden op 30 en 31 dec. al enkele exx. gezien. Pas op 4 januari komen de eerste groepen Rietganzen langs trekken. Op vrijwel elk teluur worden ze op die dag genoteerd. De aantallen van die dag : Scheveningen 145 Z, Noordwijk 90 Z en Hondsbossche 78 Z. Langs de Hondsbossche Zeewering strijken af en toe groepen neer, zoals op 4 jan. 132 exx. en op 6 jan. 236 exx. Ook bij deze soort treedt eind januari weer zuidwaartse trek op, maar in de eerste helft van februari vliegen weer enkele Rietganzen in noordelijke richting, zoals op 4 en 9 febr. bij Scheveningen, resp. 38 en 251 exx. Na de sneeuwstorm van 14 en 15 februari worden aan de Hondsbossche nog enkele Rietganzen zuidwaarts vliegend waargenomen. Hierna alleen nog op 28 febr. enige trek noordwaarts : Scheveningen 83 N en Hondsbossche 71 N.

Kleine Rietgans - Anser brachyrhynchus

Op 30 en 31 dec. worden bij Scheveningen en de Hondsbossche al kleine groepjes gezien. Aan de Hondsbossche duurt het daarna tot 4 jan. voordat weer een groepje passeert, maar langs de Zuidhollandse kust wordt deze soort in de eerste week van 1979 vrijwel dagelijks opgemerkt. Vooral op 4 januari worden grote groepen ganzen als Kleine Rietganzen genoteerd : Scheveningen 909 Z en Noordwijk 40 Z. Op 6 jan. fourageert een groep van 96 exx. langs de Hondsbossche Zeewering. In de laatste week van januari komen de Kleine Rietganzen ook weer in beweging, zoals op 29 jan. Hondsbossche 21 Z en Scheveningen 226 Z en 11 N. Er waren slechts 3 februariwaarnemingen : 17 febr. Hondsbossche 110 Z - 24 febr. Hondsbossche 1 N en 27 febr. Scheveningen 28 N.

Sneeuwganzen - Anser caerulescens

27 jan. Castricum 1 Z (witte fase) en 28 febr. Hondsbossche 1 N (witte fase)

Nijlgans - Alopochen aegyptiacus

27 jan. Scheveningen 2 Z en 6 maart Scheveningen 3 exx. t.p.

Casarca - Tadorna ferruginea

6 maart Hondsbossche 1 N

Bergeend - Tadorna tadorna

Direct bij het begin van de vorstival trok de Bergeend in grote groepen zuidwaarts. Ook deze soort werd langs de Zuidhollandse kust veel talrijker gezien, dan langs de Hondsbossche. Op 30 dec. passeerden de grootste groepen : Hondsbossche 11-14 u 25 + 38 + 3 en Scheveningen 13 - 16U : 232 + 162 + 105.

Langs de Hondsbossche worden in januari regelmatig zuid- en noordwaarts vliegende Bergeenden waargenomen, maar na 20 febr. is er van een duidelijke noordwaarts gerichte trekbeweging sprake met op veel teluren enkele tientallen exx. per uur. Dit gaat door tot in de eerste week van maart. In die tijd worden ook op Texel enkele Bergeenden gezien.

Langs de Zuidhollandse kust is de zuidwaartse trek ook nog op 1 en 2 januari opvallend met bv. op 2 jan. Scheveningen 166 Z in één uur. Verder worden in januari alleen zuidwaarts vliegende Bergeenden waargenomen. Ook in de periode na 20 febr. is het aantal zuidwaarts vliegende Bergeenden toch steeds groter dan het aantal noordwaarts vliegende vogels.

"eenden" - Duck species

Vooral in de eerste dagen van 1979 was het aantal vogels dat passeerde zo groot, dat de waarnemers niet in staat waren alle passerende groepen intensief te bestuderen. Ook door slechte lichtval en de grote afstand waarop veel groepen langs trokken, bleven veel groepen ongedetermineerd. Vooral in de middag van 4 januzri trokken er langs de Zuidhollandse kust duizenden eenden die helaas niet op naam gebracht konden worden.

Wilde Eend - Anas platyrhynchos

Alleen in de eerste week van de winterperiode worden veel Wilde Eenden waargenomen. Figuur 7.3. laat het merkwaardige aantalverloop in die periode zien. Op 30 en 31 dec. trekken al flinke groepen zuidwaarts; aan de Hondsbossche enkele tientallen per uur en bij Scheveningen enkele honderden per uur, zoals 30 dec. 14-16 u 427+632.

De grootste aantallen worden ook op andere dagen vooral in de middaguren gezien, zoals ook op 2 jan. Hondsbossche 16-17u 185 Z. Verrassend was de tweede trek golf van 4 januari met weer de grootste aantallen later op de dag :

Hondsbossche 9 $\frac{1}{2}$ - 15 $\frac{1}{2}$ u : 13 + 68 + 58 + 231 + 267 + 367.

Noordwijk 9 - 15 u : 5 + 44 + 365 + 127 + 105 + 290 .

Scheveningen 9 - 13 u 28 + 40 + 166 + 525 en 14 - 17 u : 940 + 890 + 850 .

Opvallend bij deze tweede trek golf was het meevliegen van veel bontgekleurde vogels, zgn. "boereneenden". Dit lijkt een aanwijzing voor de juistheid van de veronderstelling dat de Wilde Eenden van de tweede trek golf vooral afkomstig waren van plassen die dicht bij menselijke behuizing gelegen zijn. De eerste trek golf zou dan vooral hebben bestaan uit Wilde Eenden die in meer natuurlijke terreinen de winter trachten door te brengen.

In het verdere verloop van de winter worden niet veel Wilde Eenden meer gezien. Aan de Hondsbossche Zeewering vliegen regelmatig enkele exx. in beide richtingen, terwijl langs de Zuidhollandse kust enige noordwaarts gerichte trek te bespeuren valt.

Krakeend - Anas strepera

Hondsbossche : 4 jan. 3 t.p. - 23 febr. 2 N - 25 febr. 1 N - 28 febr. 4 Z

Noordwijk : 4 jan. 1 Z

Scheveningen : 1 jan. 2 Z - 2 jan. 2 Z - 29 jan. 2 Z - 9 febr. 2 t.p. - 28 febr. 1 t.p.

Wintertaling - Anas crecca

Deze soort werd erg weinig tijdens de "cold-rush" opgemerkt. Op 30 en 31 dec. trokken al enkele exx. door, maar in begin januari namen de aantallen niet toe. Het grootste uurtotaal in die periode is slechts 18 exx. (7 jan. Noordwijk). Pas na 20 febr. worden er wat regelmatigere Wintertalingen gezien. Merkwaardig dat aan de Hondsbossche vrijwel alle vogels noordwaarts gaan, terwijl dit langs de Zuidhollandse kust pas begin maart gebeurt.

Snient - Anas penelope

Bijzonder talrijk trok de Snient op de eerste dag met strenge vorst door. Ook bij deze soort was weer duidelijk dat veel eenden vanuit het achterland (Friesland, IJsselneergebied, Noord-Holland) pas bij Zuid-Holland de kust gaan volgen. Bij deze eenden zijn de aantallen van de Hondsbossche steeds klein vergeleken bij de aantallen van Scheveningen. De aantallen bij Noordwijk zijn doorgaans kleiner dan die van Scheveningen, maar toch veel groter dan die van de Hondsbossche.

De aantallen op 30 dec. 1979 waren : Hondsbossche 11 $\frac{1}{2}$ -14 $\frac{1}{2}$ u : 1219 + 637 + 421 ,

Scheveningen 9 - 16u : 1446+3656+5472+7424+5213+3453+1770 .

Op 31 dec. was de trek al veel minder, maar op 2 jan. zijn de aantallen weer groter: Noordwijk 1510 Z in 2 u en Scheveningen 2386 Z in 2 uur. Ook op 4 jan. trekken nog veel Snienten zuidwaarts : Hondsbossche 825 Z en 133 N in 6 uur, Noordwijk 505 Z in 6 u en Scheveningen 2944 Z in 7 uur. Hierna duurt het tot 22 januari voordat bij Scheveningen weer trekkende Snienten worden gezien. Aan de Hondsbossche worden in januari en febr. zuid- en noordwaarts vliegende groepjes gezien, maar na 23 febr. begint hier een opvallende noordwaarts gerichte trekbeweging (23 febr. 970 Z in 3 u.). Deze trek, maar dan met soms enige tientallen vogels per uur duurt voort tot in begin maart. Langs de Zuidhollandse kust worden in febr. en begin maart noord- en zuidwaarts vliegende Snienten waargenomen, maar ook hier is het aandeel noordwaarts vliegende exx. na 23 febr. groter.

Pijlstaart - Anas acuta

Evenals de Snient ontvluchtte ook de Pijlstaart op de eerste dag met strenge vorst ons land. Deze "rush" werd uitsluitend bij Scheveningen opgemerkt : 9 - 16 u 136 + 889 + 595 + 287 + 202 + 79 + 9 . Hierna alleen nog op 2 jan. 35 Z bij Scheveningen en 14 Z bij de Hondsbossche en 28 jan. Scheveningen 20 Z. Na 23 febr. weer enige noordwaartse trek langs de Hondsbossche met hoogstens 10 à 20 exx. per uur. Langs de Zuidhollandse kust alleen op 23 febr. 13 N, maar daarna weer enkele exx. Z op 28 februari.

Slobeend - Anas clypeata

Op 30 dec. aan de Hondsbossche 17 Z en bij Scheveningen 40 Z. In januari en febr. wordt de Slobeend verder nauwelijks nog gezien. Opvallende waarnemingen zijn 3 jan. Hondsbossche 11 N en 27 jan. IJmuiden 15 t.p.

Krooneend - Netta rufina

1 jan. Scheveningen 1 Z

Toppereend - Aythya marila

Eén van de weinige soorten die aan de Hondsbossche meer gezien worden dan bij Scheveningen is de Toppereend. Ook is deze soort de laatste die in de eerste vorstperiode een opvallende "rush" vertoont. Voor vrijwel alle grondeenden vond dit verschijnsel plaats op 30 en 31 dec., terwijl de meeste duikeenden massaal op 3 en 4 januari doortrokken. Blijkbaar begon pas na 4 jan. de kop van IJsselmeer en het zuidelijke deel van de Waddenzee dicht te vriezen. Op 4 januari begint de trek al aardig op gang te komen: Texel 265 Z en 49 N - Hondsbossche 76 Z en 131 N, Castricum 112 Z en 25 N, Noordwijk 70 Z, Scheveningen 147 Z. Op 6 januari zijn de aantallen echter aanmerkelijk groter: Texel 243 Z, 120 t.p. in 1 uur - Hondsbossche 590 Z in 2 uur - Noordwijk 60 Z in 2 uur - Scheveningen 289 Z en 174 N in 5 uur. Gedurende de gehele winter zijn er bij havenhoofden Toppereenden aanwezig, bij IJmuiden maximaal 35, bij Scheveningen maximaal 19 en bij Katwijk maximaal 3. Na 23 febr. wordt weer enige trek in noordelijke richting waargenomen, bv. op 24 febr. Scheveningen 33 Z en 136 N, Hondsbossche 49 N en op 28 febr. Hondsbossche 42 N.

Kuifeend - Aythya fuligula

Langs de Zuidhollandse kust was de Kuifeend één van de talrijkste soorten. Vanaf 2 jan. worden op veel uren honderden exx. geteld. Aan de Hondsbossche zijn de aantallen veel kleiner en zijn er ook veel waarnemingen van noordwaarts vliegende Kuifeenden. Enkele aantallen: 3 jan. Hondsbossche 580 Z en 128 N Noordwijk 1867 Z en 18 N, Scheveningen 951 Z, steeds in 4 uur waarnemen.

4 jan. Hondsbossche 713 Z en 33 N in 6 u, Noordwijk 811 Z en 23 N in 6 u, Scheveningen 2730 Z en 30 N in 7 uur. Pas na 6 jan. worden geen honderden per uur meer genoteerd. Een kleine trekbeweging vindt plaats op 28 jan. met bij Scheveningen 561 Z in 6 uur en op 29 jan. bij de Hondsbossche 335 Z en 65 N in 4 uur. Eind febr. en begin maart trekken heel wat Kuifeenden weer noordwaarts, zoals op 24 febr. Scheveningen 725 N en IJmuiden 215 N. Ook de Kuifeend wordt vaak bij havens aangetroffen: bij IJmuiden maximaal 200 exx. en bij Scheveningen 40 exx.

Tafeleend - Aythya ferina

Van deze soort werd vrijwel uitsluitend zuidwaartse trek waargenomen. De toename en de afname van het aantal passanten gedurende de eerste week van 1979 verloopt veel regelmatig dan bij veel andere eenden (zie 7.8.). De grootste aantallen worden op 4 jan. gezien: Hondsbossche 236 Z en 4 N, Noordwijk 348 Z en Scheveningen 738 Z. Op 28 januari wordt zuidwaartse trek van de Tafeleend bij Scheveningen waargenomen: 246 Z in 6 uur. Van duidelijke terugtrek in de tweede helft van febr. is geen sprake. Regelmatig verbleven Tafeleenden bij havens; Scheveningen maximaal 100 en IJmuiden 60.

Brilduiker - Bucephala clangula

Deze soort was op een groot aantal uren in of boven zee te zien (zie 5.5.), maar de aantallen waren steeds bescheiden vergeleken met die van andere eendensoorten. Zo werd op de beste dagen nooit een hoger uurtotaal dan 74 genoteerd. Op Texel werden op 4 jan. de meeste exx. gezien: 31 Z en 2 N in 2 uur. Op 3 jan. werden op andere plaatsen de grootste aantallen genoteerd: Hondsbossche 115 Z, 23 N in 6 u - Noordwijk 118 Z in 3 uur en Scheveningen 130 Z in 3 uur.

Vanaf eind januari worden niet alleen bij havenhoofden, maar ook in zee tot zeer dicht bij het strand Brilduikers gezien, zoals: 28 jan. IJmuiden 20, 17 febr. Noordwijk 18, 18 febr. Katwijk 20 en Hondsbossche 4, 27 febr. 28 exx. in de branding tussen Katwijk en Scheveningen en 1 maart Noordwijk 10 exx.

IJseend - Clangula hyemalis

Er werden iets meer IJseenden gezien dan in andere winters. Vooral langs de Hondsbossche werden regelmatig enkele exx. opgemerkt: in januari op 6 dagen met 5 Z en 8 N, in febr. op 5 dagen met 7 N en in begin maart op 4 dagen met 4 Z en 2 N. Van het totaal van 26 exx. bleken 15 een mannetje te zijn. Op Texel op 5 jan. een groepje van 18 Z en op 5 maart 1 Z. Bij Castricum op 4 maart 1 Z. Bij IJmuiden op 3 jan. 1 t.p. en op 14 jan. 1 N. Bij Noordwijk op 4 jan. 1 Z en bij Scheveningen op 2 jan. 13 Z, 4 jan. 1 Z, 20 en 27 jan. 1 Z, 1 maart 2 Z en op 8 maart 1 Z.

Eidereend - Somateria mollissima

Op 30 en 31 dec. verschijnen alleen aan de Hondsbossche wat Eidereenden. Een duidelijke vliegrichting is evenwel niet te bepalen : 62 Z en 83 N. Dit verschijnsel doet zich ook op de volgende dagen voor, niet alleen langs de Hondsbossche, maar ook op Texel. Zo vlogen er in de eerste week van 1979 langs de Hondsbossche 368 Z en 381 N en op Texel 323 Z en 451 N. Langs de Zuidhollandse kust zijn de aantallen veel kleiner, maar wel is de trek duidelijk zuidwaarts gericht. Na 7 jan. wordt langs de Zuidhollandse kust geen trek meer waargenomen. Ook de aantallen verblijvende exx. zijn niet opvallend : bij Scheveningen maximaal 40 en bij IJmuiden maximaal 70. Langs de Hondsbossche blijft wel enige trek bestaan; eind jan. meest in zuidelijke richting en na 16 febr. voornamelijk in noordelijke richting.

Zwarte Zeeëend - Melanitta nigra

De vastgestelde aantallen gedurende de eerste tien weken van 1979 zijn veel groter dan die uit de eerste maanden van voorgaande jaren: 1978 Zuid-Holland 3407 Z en 3507 N - Hondsbossche 29376 Z en 8727 N en in 1977 : Zuid-Holland 833 Z , 1334 N - Hondsbossche 1330 Z en 7131 N.

De strenge vorst heeft blijkbaar toch wel enkele duizenden Zwarte Zeeëenden westwaarts verplaatst (voornaamste overwinteringsgebied vormen de Deense wateren). Het lijkt er op dat veel van deze eenden bij de Hondsbossche zijn blijven hangen, want langs de Zuidhollandse kust worden in begin januari zelfs opvallend weinig Zwarte Zeeëenden gezien (zie 5.7. en 6.10.). Gedurende de gehele winterperiode worden er Zwarte Zeeëenden in zee zwemmend waargenomen, maar de aantallen voor de Hondsbossche zijn vele malen groter dan die bij Noordwijk en Scheveningen. Enkele aantallen : Hondsbossche 31 dec. '78 4500 , 13 jan. 1200 , 24 jan. 6000 , 2 febr. 3000 , 6 maart 3200. Langs de Zuidhollandse kust verblijven de volgende aantallen : Scheveningen 7 jan. 330 , 13 jan. 100 , 13 febr. 24, 25 febr. 50 - Noordwijk 3 jan. 20 , 28 jan. 75 , 24 febr. 100, 10 maart 60 . Flinker verplaatsingen doen zich langs de Hondsbossche voor op 31 dec. '78 met 2289 Z in 5 uur, op 3 jan. met 3045 Z en 350N in 6 uur, op 11 jan. 6965 Z en 60 N in 2 uur en op 4 maart 5950 Z en 124 N in 4 uur. Langs de Zuidhollandse kust is 1 jan. de beste dag met bij Scheveningen 1622 Z en 171 N in 6 uur. Opvallend dat op zeer veel teluren zowel noord- als zuidwaarts vliegende vogels worden genoteerd. Een dag met duidelijke noordwaartse trek is wel 13 jan. met bij Scheveningen 56 Z en 971 N in 2 uur. Evenals aan de Hondsbossche is de trek langs de Zuidhollandse kust eind febr. en begin maart duidelijk zuidwaarts gericht (vergelijk Fuut). Op Texel wordt de Zwarte Zeeëend op elk teluur opgenerkt. Enkele honderden exx. passeren hier in de eerste week van januari. In febr. echter de grootste aantallen : 4 febr. 739 Z, 17 N in 1 uur en op 24 febr. 471 Z, 44 N , 260 t.p. Op 4 maart ook hier zuidwaartse trek : 901 Z, 184 N in 2 uur.

Grote Zeeëend - Melanitta fusca

Ook bij deze soort waren de aantallen veel groter dan in de overeenkomstige perioden in 1977 en 1978. Zo werden in 1977 in totaal 28 exx. en in 1978 87 exx. geteld . Gelet op het geringe aantal teluren van Texel, werden daar opvallende aantallen genoteerd. Op 27 jan. passeerde daar zelfs een groep van 22 Z. Langsvliegende Grote Zeeëenden worden echter het regelmatigst bij de Hondsbossche gezien. Hier worden evenwel zelden verblijvende vogels opgenerkt. Dit is geheel anders vanaf IJmuiden en zuidelijker. Bij IJmuiden zijn steeds wel 2 e xx. te zien, maar op 10 maart verblijven daar zelfs 19 exx. Bij Scheveningen zijn ook steeds enkele exx. aanwezig, maar soms zijn er meer : 18 febr. 12 , 21 febr. 24 en op 26 febr. 12 exx. Ook langs het strand worden opvallend vaak Grote Zeeëenden gezien en helaas ook dood gevonden (zie de bijlage) . De vogels die gezien werden, waren blijkbaar ook niet zo fit, want vaak zwommen de vogels tussen de branding en het strand.

Grote Zaagbek - Mergus merganser

Op veel teluren in de eerste week van '79 was de Grote Zaagbek de talrijkste soort. Uit figuur 7.11 blijkt duidelijk dat de hoofdmacht op 4 jan. passeerde : Texel 38 Z in 2 uur - Hondsbossche 2200 Z in 6 uur - Noordwijk 2149 Z in 6 uur - Scheveningen 4398 Z in 7 uur. Ook hier blijkt weer dat de grote stroom vanuit het achterland (in dit geval het IJsselmeergebied) vooral bij Scheveningen kan worden waargenomen. Na de eerste week van 1979 blijft de Grote Zaagbek een regelmatige verschijning boven zee. Meestal worden noord- en zuidwaarts vliegende vogels genoteerd . Op 28 jan. trekken toch weer wat meer vogels zuidwaarts : Scheveningen 261 Z in 6 uur. Tijdens het hoogtepunt van de "cold-rush" worden nogal eens Grote Zaagbekken in zee gezien.

Zo zijn er op 3 jan. 30 bij Noordwijk, op 4 jan. 140 bij de Hondsbossche, op 6 jan. 75 bij IJmuiden, op 21 jan. 2 bij Scheveningen, waarbij 1 ex. albino; op 27 jan. 150 bij de sluizen van IJmuiden en 32 tussen de pieren. In februari worden nauwelijks meer Grote Zaagbekken in zee gezien.

Middelste Zaagbek - Mergus serrator

Uit figuur 5.10 blijkt dat deze soort op vrijwel alle teluren werd waargenomen. De doorkomst gedurende de eerste periode is veel minder gepiekt dan bij andere soorten; de uurtotalen lopen hoogstens op tot 50 à 60 exx., zowel aan de Hondsbossche als bij Noordwijk en Scheveningen. Het trekverloop gedurende de gehele winterperiode vertoont geen duidelijk beeld. Meestal wijst een dergelijk trekpatroon, gecombineerd met een hoge presentie, op veel vogels die voor de kust fourageren en zich slechts over korte afstanden verplaatsen. Langs de Hondsbossche worden echter slechts af en toe enkele exx. in zee gezien. Op Texel zijn wel op 5 jan. 19 exx. in zee te zien. Bij IJmuiden zijn de Middelste Zaagbekken de gehele winter talrijk: 6 jan. 150, 27 jan. 600 bij sluizen en tussen de pieren, 4 febr. 150 tussen de pieren, 3 maart 100 tussen Zandvoort en IJmuiden en zelfs op 10 maart nog 200 exx. Bij Scheveningen wel regelmatig, maar veel minder exx. aanwezig: 6 jan. 55, 20 jan. 31, 6 febr. 23, 21 febr. 39, 1 maart 34 en 3 maart 23.

Nonnetje - Mergus albellus

Merkwaardig dat deze soort aan de Hondsbossche op 3 jan. het meest gezien werd, terwijl bij Noordwijk en Scheveningen 4 jan. duidelijk de beste dag was. Aantallen: 3 jan. Hondsbossche 444 Z, 46 N in 6 uur - 4 jan. Noordwijk 486 Z, 43 N in 6 u en Scheveningen 734 Z in 7 uur. Op Texel werden in de eerste week van 1979 6 Z en 12 N gezien. Na de eerste week vindt alleen nog op 28 jan. duidelijke zuidwaarts gerichte trek plaats met bij Scheveningen 124 Z in 6 uur en Hondsbossche 67 Z, 2 N in 2 uur. Deze soort wordt zeer weinig fouragerend in zee waargenomen. Waarschijnlijk bleven de vogels alleen maar even rusten. Aan de Hondsbossche af en toe 1 of 2 exx., bij Noordwijk op 4 jan. 18 exx., bij Scheveningen op 6 jan. 3 exx. en bij IJmuiden op 29 jan. 8 exx.

8.8. Meerkoet - Fulica atra

Door de strenge vorst vluchtten veel Meerkoeten naar zee. Vele van hen kwamen hier on (zie de bijlage). De aantallen voor de kust zijn in begin januari duidelijk het hoogst, zoals 5 jan. 48 in zee bij Texel, 6 jan. 200 voor de Hondsbossche, 5 jan. 500 bij IJmuiden, 3 jan. 280 bij Scheveningen. In febr. zijn de hoogste aantallen: Hondsbossche geen meldingen meer, IJmuiden 24 febr. 12, Scheveningen 24 febr. 60.

8.9. Jagers - Stercorariidae

Grote Jager - Stercorarius skua

Op 4 febr. werd bij IJmuiden een dood ex. gevonden dat met olie besmeurd was.

8.10. Meeuwen - Laridae

Grote burgemeester - Larus hyperboreus

In de eerste week van jan. '79 wordt aan de Hondsbossche een ex. in eerste winterkleed waargenomen. Deze vogel was hier ook reeds op 30 en 31 dec. '78 gezien. Op 18 febr. bevindt zich weer een ex. in eerste winterkleed bij de Hondsbossche. Bij Scheveningen wordt 11 maal een Grote Burgemeester gesignaleerd, waarvan de meeste waarnemers vermeldden dat de vogel in het tweede winterkleed was. Vermoedelijk steeds dezelfde vogel. Op 24 febr. wordt bij IJmuiden een vogel in eerste winterkleed waargenomen.

Zwartkopnieuw - Larus melanocephalus

Bij Scheveningen trekt op 29 jan. en op 18 febr. 1 adult noordwaarts. Verder zijn er bij Scheveningen op een groot aantal dagen (vooral in febr.) enkele Zwartkopnieuwen aanwezig. Gelet op de beschrijvingen zijn hier zeker 3 adulte exx. aanwezig geweest. Op 10 maart wordt bij IJmuiden een ex. in volledig zonerkleed gezien.

Dwergmeeuw - Larus minutus

Het snel dichtvriezen van het gehele IJsselmeer veroorzaakte geen geweldige toename van het aantal Dwergmeeuwen voor onze kust. Het lijkt zeer de vraag of er jaarlijks grote concentraties op het IJsselmeer overwinteren (zie Natuur en Milieu 79/10 waar van een maximaal aantal van 11000 exx. gesproken wordt). De waarnemingen waren :
Texel : 5 maart 2 Z - Hondsbossche : 3 jan. 6 N , 11 jan. 1Z en 1 N, 12 jan. 1 Z , 14 jan. 7 N, 14 maart 9 Z en 10 maart 4 N. Bij Castricum op 24 febr. 1 N en 2 t.p. Bij IJmuiden alleen op 4 febr. 1 ex. t.p. - Noordwijk: 4 febr. 1 Z en 11 maart 1 Z en 1 t.p. - Scheveningen : 2 en 14 jan. 1 t.p. , 17 febr. 1 Z, 10 maart 3 Z en 11 maart 3 Z. Er werden in totaal slechts 6 juveniele vogels opgemerkt.

Drieteenmeeuw - Rissa tridactyla

Op 54 teluren werd deze soort waargenomen en 19 maal werd hierbij aangetekend dat de vogel(s) met olie besmeurd waren (zie ook de bijlage). De meeste waarnemingen komen van IJmuiden en Scheveningen waar steeds wel enkele (hoogstens 4) vogels verbleven. In januari wordt alleen op Texel een groepje gezien : 14 jan. 15 N. De dag met de meeste waarnemingen is 10 maart : Texel 1 Z en 1 t.p. , Hondsbossche 6 Z en 2 N , Noordwijk 5 Z , Scheveningen 8 Z en 3 t.p.
Er werden in totaal 25 juveniele Drieteenmeeuwen waargenomen.

Grote Mantelmeeuw - Larus marinus

Aan de Hondsbossche werden de volgende aantallen geregistreerd : 218 Z (waarbij 165 ad. en 44 onv.) , 513 N (waarbij 369 ad. en 82 onv.) en 23 t.p.(waarbij 14 ad. en 2 onv.). Zie voor het aantalsverloop figuur 6.14. Opvallende verplaatsingen onder invloed van de winter zijn nauwelijks aanwijsbaar.

Kleine Mantelmeeuw - Larus fuscus

Alleen waarnemingen van de Hondsbossche : 14 jan. 1 N. Verder waarnemingen op 1, 2, 5, 6 en 10 maart, steeds van adulte vogels .

Zilvermeeuw - Larus argentatus

Deze soort werd op geen enkele post systematisch bijgehouden .

Stormmeeuw - Larus canus

Aan de Hondsbossche werden de volgende aantallen genoteerd : 2216 Z (waarbij 1410 ad. en 204 onv.) , 2460 N (waarbij 2013 ad. en 197 onv.) en 411 t.p.(waarbij 356 ad. en 35 onv.). Zie voor het aantalsverloop figuur 6.15. Ook op 30 en 31 dec. werden al flink wat Stormmeeuwen gezien : 215 Z en 209 N. In de eerste week van januari en in begin maart worden de meeste onvolwassen Stormmeeuwen gezien.

Kokmeeuw - Larus ridibundus

Aan de Hondsbossche werden in de eerste tien weken van 1979 de volgende aantallen vastgesteld : 2191 Z (waarbij 1997 ad. en 48 onv.) , 1882 N (waarbij 1618 ad. en 18 onv.) en 24 t.p.(waarbij 19 ad.). Uit figuur 6.16 blijkt duidelijk dat de meeste Kokmeeuwen al op 30 en 31 dec. in beweging kwamen. Tijdens 8 uur waarnemen werden op die dagen 2595 Z en 21 N genoteerd.

8.11. Alken - Alcidae

Alk - Alca torda

3 jan. Scheveningen 1 Z	27 jan. en 1 febr. Hondsbossche 1 juv. t.p.
26 jan. Scheveningen 1 Z	3 febr. Scheveningen 1 N
2 maart Texel 1 N	

Zeekoet - Uria aalge

15 jan. Hondsbossche 1 t.p.	4,13 en 18 febr. en 10 mrt Scheveningen 1.t.p.
27 jan. t/m 4 febr. IJmuiden 1 t.p.	3 febr. Texel 3 Z en 24 febr. Texel 1 t.p.
31 jan. Scheveningen 1 Z	11 febr. Hondsbossche 1 N
1 febr. Hondsbossche 1 t.p.	10 maart Noordwijk 1 N

"alk/zeekoet" - Alca torda / Uria aalge

Vaak is het onmogelijk om bij een passerende alkachtige te zien of het om een Alk of om een Zeekoet gaat. In januari werden 17, in februari 17 en in begin maart nog 18 dergelijke vogels opgemerkt.

Papegaaiduiker - Fratercula arctica

31 januari IJmuiden 1 N

8.12. Steltlopers

Evenals de grondelenden werden ook de steltlopers al op de eerste dagen met strenge vorst gedwongen een goed heenkomen te zoeken. Toch was het verbazingwekkend te zien zelfs in februari nog steeds Wulpen, Scholeksters, Kanoeten en Bonte strandlopers langs het strand waren aan te treffen.

Scholekster - Haematopus ostralegus

Op 30 dec. passeren nog maar weinig exx., naar op 31 dec. worden vooral bij Scheveningen veel Scholeksters gezien: 1630 Z in 5 uur. Pas op 28 en 29 jan. trekken er weer Scholeksters zuidwaarts. Aan de Hondsbossche is de situatie nogal onoverzichtelijk door de tientallen exx. langs de zeewering. De kou-inval van 14 febr. veroorzaakt alleen langs de Hondsbossche trekbewegingen: 924 Z en 395 N in 4 uur. Hierna is het beeld langs de gehele kust nogal onduidelijk. Er verblijven in die tijd ook overal groepjes langs het strand: bij IJmuiden tot 220, bij Noordwijk tot 30 en bij Scheveningen tot 30 exx. Op Texel geen groepjes op het strand, maar wel 79 Z op 4 maart in 2 uur.

Kievit - Vanellus vanellus

In de eerste helft van dec. '78 waren vrijwel alle Kieviten reeds uit ons land verdwenen. In januari worden dan ook nog maar 2 exx. gezien. In de periode 10-14 febr. keren echter veel Kieviten terug, zodat na de sneeuwstorm van 14,15 febr. weer zuidwaartse trek wordt vastgesteld.

Goudplevier - Pluvialis apricaria

Op 28 jan., 4,18, 27 en 28 febr. en op 4 en 7 maart worden Goudplevieren gezien

Zilverplevier - Pluvialis squatarola

In de eerste week van jan. nog enkele exx. zuidwaarts of ter plaatse. Op 24 febr. overal noordwaarts vliegende vogels: Texel 4, Hondsbossche 37, IJmuiden 3 en Scheveningen 19. Eind febr. ook af en toe enkele exx. op het strand.

Bontbekplevier - Charadrius hiaticula

Op 7 jan. nog 5 exx. langs de Hondsbossche verblijvend. Hierna in febr. op 6 dagen en maart op 5 dagen.

Steenloper - Arenaria interpres

Op 30 en 31 dec. '78 worden op elk teluur enige tientallen Steenlopers gezien. Hierna wordt niet veel trek meer waargenomen, maar wel zijn er steeds Steenlopers op het strand of bij basaltglooiingen te vinden. Langs de Hondsbossche op 5 jan. 130 en verder in febr. steeds enkele tientallen. In begin maart zijn hier nog enkele exx. aanwezig. Bij IJmuiden zijn er steeds ongeveer 50 vogels aanwezig (grootste aantal 76 op 28 jan.). Bij Katwijk verblijven in febr. geregeld 20 exx. en bij Scheveningen lopen de aantallen op van 15 in begin jan. tot 63 op 27 febr. Op strandwandelingen worden ook regelmatig kleine groepjes Steenlopers gezien.

Wulp - Numenius arquata

Op 30 dec. werden aan de Hondsbossche al 92 en bij Scheveningen 410 Wulpen geteld, maar deze aantallen werden de volgende dag overtroffen: Hondsbossche 298 Z en Scheveningen 1816 Z, waarvan 1146 in één uur. In de eerste week van jan. worden op vrijwel alle uren Wulpen waargenomen, maar hoogstens 100 exx. per uur. In de tweede helft van jan. beginnen opnieuw Wulpen zuidwaarts te vliegen, maar na 3 febr. trekken de vogels weer noordwaarts. Op 13 febr. vliegen bij Noordwijk de Wulpen eerst nog noordwaarts, maar in de avond worden reeds zuidwaarts vliegende Wulpen gehoord (in Noord-Nederland was toen de sneeuwstorm reeds begonnen). Aan de Hondsbossche wordt dit verschijnsel ook waargenomen, maar bij Scheveningen worden alleen zuidwaarts vliegende exx. waargenomen. Na 22 febr. vindt langs de gehele kust weer trek in noordelijke richting plaats die voortduurt tot in maart. Alleen in de tweede helft van febr. worden er enkele Wulpen op het strand gezien: Hondsbossche 9, IJmuiden 3, Noordwijk 5, Katwijk 2.

Rosse Grutto - Linosa lapponica

In de eerste week van jan. en de tweede helft van febr. enkele exx. zuidwaarts. Verblijvende exx. bij de Hondsbossche (maximaal 4), Noordwijk en Scheveningen.

Tureluur - *Tringa totanus*

Op 30 dec. worden al op alle teluren Tureluurs gezien, maar niet meer dan hoogstens 70 per uur. De volgende dag passeren zeer regelmatig flinke groepen: bij Scheveningen in totaal 1314 (uurnmaximum 490) en aan de Hondsbossche in totaal 2432 (uurnmaximum 670). Hierna in begin jan. nog slechts kleine groepjes. Enige zuidwaartse trek treedt pas weer op na 13 febr. (bv. Hondsbossche 102 Z in 4 uur). Gedurende de gehele winter worden er Tureluurs langs de kust gezien (zie ook de bijlage). Aan de Hondsbossche zijn vooral op 31 dec. en de eerste week van 1979 veel Tureluurs aanwezig (maximaal 60), maar in febr. worden hier nog maar enkele exx. gezien. Bij IJmuiden zijn steeds 1 tot 10 Tureluurs aanwezig. Langs het strand worden ook vaak Tureluurs gezien, zoals op 17 febr. tussen Katwijk en Noordwijk 12 exx. en op 28 febr. tussen Katwijk en Scheveningen 12 exx. Bij Scheveningen zijn op 5 jan. 20 Tureluurs aanwezig. Hierna vaak 3 tot 13 vogels.

Witgatje - *Tringa ochropus*

4 jan. Hondsbossche 1 Z en 7 jan. Hondsbossche 2 t.p.

Kanoetstrandloper - *Calidris canutus*

De vorstinval van eind '78 leidt nauwelijks tot een toename van het aantal Kanoeten, maar de kou-inval van 14 febr. veroorzaakt wel een duidelijke trekbeweging met aan de Hondsbossche op 15 febr. 1033 Z, 146 N. Na enkele dagen is hier echter al weer trek in noordelijke richting, zoals op 19 febr. 47 Z, 311 N in 3 uur.

De gehele winter verblijven er Kanoeten langs het strand. In de eerste week van '79 maximaal 14 aan de Hondsbossche, 10 bij IJmuiden en 6 bij Scheveningen. Na 14 febr. zijn er veel meer te zien: Hondsbossche 18 febr. 350, Katwijk 18 febr. 12, Scheveningen 25 febr. 40 en 1 maart 60.

Paarse Strandloper - *Calidris maritima*

Alleen bij Scheveningen worden meer exx. gezien dan in andere winters. De maxima per decade zijn daar: januari 14 - 19 - 40, februari 2 - 25 - 38, maart 120.

Bij IJmuiden zijn steeds 60 tot 70 exx. aanwezig. Aan de Hondsbossche wordt deze soort slechts gezien op 7, 13 en 28 januari met op 7 jan. het maximum van 17 exx.

Bonte Strandloper - *Calidris alpina*

Uit figuur 7.21 blijkt dat er weinig Bonte Strandlopers in de eerste periode wegtrokken. Het piekje op 7 jan. werd veroorzaakt door één teluur bij Noordwijk met 106 Z en bij Castricum 33 Z. Eind jan. langs de Zuidhollandse kust nog enige trek zuidwaarts, evenals in de periode 26 febr. - 10 maart. Aan de Hondsbossche vond in de periode 20 - 25 febr. duidelijk trek in noordelijke richting plaats met soms meer dan 100 exx. per uur. Veel verblijvende Bonte Strandlopers werden er niet opgemerkt. Aan de Hondsbossche vooral begin jan. (23), eind jan. (35) en in de tweede helft van febr. (30). Bij IJmuiden vanaf eind jan. 1 tot 13 exx. en bij Scheveningen af en toe een enkel exemplaar. Langs het strand in de tweede helft van febr. regelmatig te zien: 21 febr. Noordwijk 18 en Katwijk 25, 24 febr. 25 exx. tussen Noordwijk en Zandvoort.

Drieteenstrandloper - *Calidris alba*

Uit figuur 6.21 blijkt dat er in de winter van '79 nauwelijks van trekbewegingen sprake was. Ook de aantallen langs het strand waren opvallend laag. Op Texel op 23 jan.

23 exx. Aan de Hondsbossche op 7 jan. 48 exx., maar daarna steeds minder. Bij IJmuiden steeds 70 - 80 aanwezig en bij Scheveningen 40. Grotere aantallen worden bij strandtellingen vastgesteld: 17 febr. Noordwijk-Katwijk 245, 24 febr. Noordwijk-Zandvoort 200 en 131 ten zuiden van IJmuiden, 27 febr. Scheveningen-Katwijk 185.

Kluut - *Recurvirostra avosetta*

28 febr. Scheveningen 1 Z

8.13 . Stootvogels en uilen

Enkele opmerkingen bij een paar opvallende soorten.

Blauwe Kiekendief - *Circus cyaneus*

Deze soort trok begin jan. zo talrijk door dat van deze soort ook een figuur is opgenomen (7.22). Na de eerste week van '79 werd de Blauwe Kiekendief nog gezien op 14, 21, 22, 26, 27, en 28 jan. en op 4, 9, 14, 17, 18, 22, 24, 26 en 28 febr. De grootste uurtotalen kwamen voor op 4 jan.: Hondsbossche 11, Noordwijk 7 en Scheveningen 8.

In totaal werden er 67 mannetjes (=37,2%) waargenomen.

Sperwer - *Accipiter nisus*

In begin jan. vooral langs de Hondsbossche ; in febr. alleen 1 ex. op Texel en op 1 maart 1 Z bij Noordwijk.

Smelleken - *Falco columbarius*

In de eerste week van januari aan de Hondsbossche 8 Z, bij Noordwijk 4 Z en bij Scheveningen 1 Z. In januari verder nog op 23,27,28 en 29 en in febr. op 7,13, 16, 17 en 18.

Slechtvalk - *Falco peregrinus*

Op 4 jan., 16 en 24 febr. 1 Z langs de Hondsbossche.

Velduil - *Asio flammescens*

Scheveningen : op 20 en 28 jan. 1 ex. uit zee.

Hondsbossche : 15 en 17 febr., resp. 1 Z en 1 t.p.